

УДК 347(477)
П 63

П 63 Правові висновки Верховного суду в цивільному судочинстві після реформи правосуддя. – К. : «Центр учбової літератури», 2019. – 596 с.

ISBN 978-611-01-1372-4

Зміст збірника подано з урахуванням останніх змін до чинного законодавства України. Також читачам пропонуються матеріали довідкового та методичного характеру.

ISBN 978-611-01-1372-4

УДК 347(477)

© «Центр учбової літератури», 2019.

Андрєєв Андрій
прокурора міста Ки

Бабич Надія Оле
соціального забезп
Шевченка;

Багрій Василь Ан
Центру проблем і
національного унів

Батіг Ростислав В
Волинець Владис
професор кафедри
Київського націона

Гавечко Олена М
апеляційного адмін

Губська Олена Ав
апеляційного адмін

Дашутін Ігор Вол
районного суду Су

Денисенко Анатол
України;

Джура Христина
соціального забезп
Шевченка;

Дніпров Олексій
Адміністрації През

Дрозд Валентина
науковий співробі
відділу науково-д
забезпечення діял
науково-дослідног

Дрозд Олексій Ю
докторантури та ад

Емель Оксана В
апеляційного адмі

Журавель Валент
Суду;

Упорядники

Андрєєв Андрій Васильович — кандидат юридичних наук, заступник прокурора міста Києва;

Бабич Надія Олександрівна — аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Багрій Василь Андрійович — кандидат юридичних наук, провідний фахівець Центру проблем імплементації європейського соціального права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Батіг Ростислав Вікторович — кандидат юридичних наук;

Волинець Владислав Володимирович — доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Гапечко Олена Миколаївна — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду м.Київ;

Губська Олена Анатоліївна — доктор юридичних наук, доцент, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду м.Києва;

Дашутін Ігор Володимирович — доктор юридичних наук, голова Сумського районного суду Сумської області;

Денисенко Анатолій Петрович — кандидат юридичних наук, народний депутат України;

Джура Христина Юріївна — аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Дніпров Олексій Сергійович — кандидат юридичних наук, керівник апарату Адміністрації Президента України;

Дрозд Валентина Георгіївна — кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного відділу науково-дослідної лабораторії проблем правового та організаційного забезпечення діяльності Міністерства Внутрішніх справ України Державного науково-дослідного інституту МВС України;

Дрозд Олексій Юрійович — доктор юридичних наук, доцент, начальник відділу докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ;

Епель Оксана Володимирівна — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду м.Києва;

Журавель Валентина Іванівна — кандидат юридичних наук, суддя Верховного Суду;

Журавель Валерій Олександрович — суддя Київського окружного адміністративного суду;

Журавльов Дмитро Володимирович — доктор юридичних наук, професор, Перший заступник директора Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України, Заслужений юрист України;

Івшин Микола Іванович — доктор юридичних наук, професор, заслуженого юрист України, академіка НАПрН України, завідувача кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Ісаков Михайло Григорович — доктор юридичних наук, заслужений юрист України, професор кафедри спеціальних дисциплін та професійної підготовки Донецького юридичного інституту МВС України;

Карпушова Олена Віталіївна — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду м.Києва;

Касмінів Олександр Володимирович — кандидат юридичних наук, суддя Конституційного Суду України;

Коротких Андрій Юрійович — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду м.Києва;

Кравченко Іван Олександрович — доктор юридичних наук, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права Сумського національного аграрного університету;

Кузьменко Володимир Володимирович — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду м.Києва;

Марцеляк Олег Володимирович — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Конституційного права юридичного факультету Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка, Заслужений юрист України;

Мацюк Володимир Ярославович — доктор юридичних наук, перший заступник начальника Головного оперативного управління Державної фіскальної служби України, Заслужений юрист України;

Москаленко Олена Вячеславівна — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін, господарського та трудового права Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

Прудивус Олег Васильович — кандидат юридичних наук, член Вищої ради правосуддя України;

Сіроха Дмитро Ігорович — кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Чижмарь Катерина Іванівна — доктор юридичних наук, доцент, Заслужений юрист України, Директор Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України.

Як відомо внаслідок перетворень зазнав певної структури спеціалізованих судів (назва) зазнав кардинальних змін.

Що стосується структури працює Касаційний суд (судові чинств). Звертаємо увагу на те, що нового права є запланованою структура є постійно діючою якого входить два види ВС:

- у визначених статтях Конституційному порядку змінювати права;

- діє як суд апеляційного Судом як судом першої інстанції

- аналізує судову практику судової практики

- здійснює інші функції

За словами Дмитра Марцеляка (тернет-ресурсі Судової влади) «Юридична газета» (журнал) суду у складі ВС, є одним з членів, доцента кафедри процесуального кодексу, який має на меті забезпечити роботу палати, об'єднаної з Конституційним судом (ВП ВС).

Здебільшого це рішення Верховного Суду України, створення якого чиним судді не можуть бути, а не самим Судом України. Висновки щодо за

ВСТУПНЕ СЛОВО

Як відомо внаслідок реформи правосуддя 2016-2017 років в Україні суттєвих перетворень зазнала сама судова система України, яка перейшла на триланкову схему відправлення правосуддя, що мало наслідком ліквідацію системи Вищих спеціалізованих судів (ВАСУ, ВГСУ та ВССУ), а Верховний Суд (окрім іншої назви) зазнав кардинальних організаційних, методичних і ідеологічних новацій.

Що стосується судочинства цивільного, то наразі у складі Верховного Суду працює Касаційний цивільний суд (нарівні з Касаційними судами інших судочинств). Звертаємо увагу, що однією з важливих інституційних новел процесуального права є запровадження в складі Верховного Суду Великої Палати ВС. Ця структура є постійно діючим колегіальним органом Верховного Суду, до складу якого входить двадцять один суддя Верховного Суду. При цьому Велика Палата ВС:

- у визначених законом випадках здійснює перегляд судових рішень у касаційному порядку з метою забезпечення однакового застосування судами норм права;
- діє як суд апеляційної інстанції у справах, що були розглянуті Верховним Судом як судом першої інстанції;
- аналізує судову статистику та вивчає судову практику, здійснює узагальнення судової практики;
- здійснює інші повноваження, які визначені законом.

За словами Дмитра Луспенника (матеріал оприлюднений 27 серпня 2018 на інтернет-ресурсі Судової влади court.gov.ua за матеріалами видання «Судово-юридична газета»), Секретаря Першої судової палати Касаційного цивільного суду у складі ВС, секретар Пленуму Верховного Суду, кандидата юридичних наук, доцента кафедри цивільного процесу, серед численних новел Цивільного процесуального кодексу України (ЦПК) важливе місце посідає процедура, яка має на меті забезпечення єдності судової практики, а саме: розгляд справ у складі палати, об'єднаної палати касаційного суду або Великої Палати Верховного Суду (ВП ВС).

Здебільшого це стосується справ, які розглядають касаційні суди у складі Верховного Суду (ВС) та формують судову практику. Разом з тим судова практика зі створенням нового ВС формується не на порожньому місці, і тому ніяким чином судді не можуть оминути ті правові позиції, які були висловлені Верховним Судом України (ВСУ), оскільки, відповідно до статті 360-7 ЦПК 2004 року, висновки щодо застосування норм права, викладені у постановках Верховного

Суду України, мають враховуватися іншими судами загальної юрисдикції при застосуванні таких норм права.

У зв'язку з цим у пункті 7 Перехідних положень нового ЦПК передбачено, що суд, який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії суддів або палати (об'єднаної палати), передає справу на розгляд Великої Палати Верховного Суду, якщо така колегія або палата (об'єднана палата) вважає за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні Верховного Суду України.

Надання законодавцем такого права лише суду касаційної інстанції не є недосконалістю процесуальних норм, а є тим механізмом, який має забезпечити єдність судової практики, аби позиції суду стали надійними «стовпами» і джерелами судової практики, сприяли прогнозованості вирішення окремих категорій справ.

Забезпечення єдності судової практики було пріоритетним у роботі Касаційного цивільного суду (КЦС) у складі ВС. За час, що був до початку саме процесуальної діяльності (початок січня 2018 року), КЦС на нарадах суддів постійно узагальнював і обговорив практично всі правові позиції ВСУ з метою напрацювання спільних і єдиних підходів, визначився із тим, які правові висновки ВСУ є спірними та потребують корегування.

Саме таким чином і формуються правові позиції та висновки Великої Палати ВС.

Зауважимо — на сьогодні немає в доктрині процесуального права спільної точки зору і досі точаться серйозні дискусії щодо можливості визнання правових позицій ВС джерелом права. Але у цьому виданні ми не будемо наводити доказів «за» чи «проти», а просто ознайомимо читачів з цими самими правовими позиціями як Касаційного цивільного суду Верховного Суду, так й Великої Палати Верховного Суду у справах цивільного судочинства.

ПРАВОВІ ПО

1. Статті 355 ЦПК
положення ЦПК
апеляційної скар
скарги через міс
права особи без

Верховний Суд у
головуючого — Кр
суддів: Гулька Б. І.
учасники справи:
позивач — товари
відповідач: ОСОБА
області,
третя особа — Відд

розглянув у поряд
ви касаційну скар
валу апеляційного
Журавльова О. Г.,

Зміст

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	5
<i>РОЗДІЛ 1</i> ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ КАСАЦІЙНОГО ЦИВІЛЬНОГО СУДУ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	7
<i>РОЗДІЛ 2</i> ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНУ СУДУ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА	259
<i>РОЗДІЛ 3</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОЇ ПОЗИЦІЇ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ШКОДИ ВНАСЛІДОК ДТП У ПОЄДНАНІ З СТРАХУВАННЯМ ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	525
<i>РОЗДІЛ 4</i> ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ ПРИ ПЕРЕГЛЯДІ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА ВИКЛЮЧНИМИ ТА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	560
<i>РОЗДІЛ 5</i> КАСАЦІЙНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ СУД У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ СТАТИСТИЧНІ ПІДСУМКИ 2018 РОКУ	584